Lietas arhīva Nr. CA-0107-19/11
ECLI:LV:ZAT:2019:0710.C15204017.7.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Jelgavā 2019.gada 10.jūlijā

Zemgales apgabaltiesa
tiesas sēdes priekšsēdētājs Aigars Sniedzītis
tiesnese Daina Baltā
tiesnese Anita Misiuna
ar sekretāri Gunu Agrumu, Evitu Ahmedčiku
tulku Karīnu Tihonovu
piedaloties prasītājai /pers. C/
atbildētāja pilnvarotajai pārstāvei /pers. D/
izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu /pers. C/ prasībā pret /pers. E/ par zaudējumu un morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu sakarā ar /pers. C/ apelācijas sūdzību par Zemgales rajona tiesas Jelgavā 2018.gada 27.aprīļa spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Prasītāja cēlusi tiesā prasību pret atbildētāju par zaudējumu piedziņu, kurā lūdz piedzīt no atbildētājas par labu prasītājai zaudējumus 1089,54 *euro* un morālā kaitējuma atlīdzību 10000 *euro*.

[1.2] Prasību pamato ar apstākļiem, ka 2014.gada decembrī konstatēja, ka viņai piederošais dzīvoklis ir nopludināts, ar aktu konstatēts, ka nopludināta vannas istaba - griestu balsinājums, sienas balsinājums, istabā - sienu tapešu līmējums, griestu balsinājums, kā rezultātā radušies zaudējumi 1057,29 *euro*. Norāda, ka papildus zaudējumi ir arī izdevumi par tāmes sagatavošanu 32,25 *euro*. Norāda, ka nopludināšana notikusi dzīvokļa īpašuma Nr.15 atbildības robežās. Dzīvokļa Nr.15 īpašniece nopludināšanas brīdī bija atbildētāja. Norāda, ka morālais kaitējums ir sekas, ko rada nepamatots tiesību aizskārums, morālās un garīgās ciešanas radās pēc tam, kad atbildētājas veikto prettiesisko darbību rezultātā tika atkārtoti traucēta prasītājas tiesība lietot dzīvokli tam paredzētajam mērķim. Norāda, ka neatlīdzinot zaudējumus, lai dzīvokli varētu izremontēt, prasītājai ir aizskartas tiesības izmantot dzīvokli tādā kvalitātē, kādu paredz vispārpieņemtās normas, kas prasītājai radījis fiziskas un garīgas ciešanas, pasliktinājusies veselība, pazeminājies dzīves līmenis. Pasliktinājies veselības stāvoklis, nepārtraukti augsts asinsspiediens.

[1.3] Prasība pamatota ar Civillikuma 927.,1635.,1770.,1775.pantu.

[2] Atbildētāja lietā rakstiski paskaidrojusi, ka prasību neatzīst.

[2.1] Norāda, ka neapšauba faktu, ka prasītājas dzīvoklis nopludināts, jo 2014.gada 19.decembrī sastādīts akts. Norāda, ka aktā nav norādīti platību bojājumi. Norāda, ka aktā nav norādes uz to, ka būtu apsekots dzīvokļa īpašums Nr.15, nav norādīts iemesls dzīvokļa sifona bojājumam zem izlietnes vannas istabā. Norāda, ka no tāmes nav iespējams nošķirt nopludināšanas rezultātā bojāto no vienkārši nepieciešamā remontējamā apjoma. Ne no akta, ne tāmes neizriet bojātie apjomi kvadrātmetros. Norāda, ka aktā norādītais par to, ka iepriekš remonti veikti istabā 2009.gadā un vannas istabā 2004.gadā norāda uz to, ka dzīvoklim nepieciešamas kosmētiskais remonts un ņemams vērā dabiskais nolietojums. Turklāt uz nolietojuma apjomu, kas norāda uz to, ka nav atbildības par tāmē norādītajiem remontdarbiem, norāda tas, ka prasība iesniegta trīs gadus pēc notikuma. Norāda, ka praksē tiek noteikta gabaldarba cena, kas samazina darbaspēka izmaksas un veicina darba efektivitāti. Norāda, ka prasītāja nav pierādījusi apstākļus par morālā kaitējuma atlīdzības pieprasīšanu 10000 *euro* apmērā.

[3] Ar Zemgales rajona tiesas Jelgavā 2018. gada 27.aprīļa spriedumu /pers. C/ prasība pret /pers. E/ par zaudējumu 1089,54 *euro* un morālā kaitējuma atlīdzības 10000 *euro* piedziņu noraidīta pilnīgi.

Spriedums pamatots ar šādiem lietā pierādītiem apstākļiem un argumentiem.

[3.1] Lai atbildētājai konkrētajā gadījumā iestātos civiltiesiskā atbildība, prasītājai iestājies pienākums pierādīt zaudējumu atlīdzināšanas priekšnoteikumus, lai prasītu atbildību par zaudējumiem no atbildētājas Civillikuma 1775.panta, 1779.panta izpratnē.

Prasītāja šajā gadījumā cēlusi prasību par zaudējumiem, kas viņai radušies sakarā ar 2014.gada decembra gadījumu, kas ir sakarā ar griestu, sienu, sienas tapešu noplūšanu prasītājai piederošā dzīvokļa /adrese A/, vannas istabā un istabā.

[3.2] Prasītāja atbildētājas neattaisnojamo rīcību, kā rezultātā notikusi prasītājai piederošā dzīvokļa vannas istabas un istabas nopludināšana pierāda ar SIA „Jelgavas nekustamā īpašuma pārvalde" pārstāvju 2014.gada 19.decembra aktu.

No SIA „Jelgavas nekustamā īpašuma pārvalde" pārstāvju 2014.gada 19.decembra akta izriet, ka 2014.gada 19.decembrī apsekots prasītājas atsevišķais dzīvokļa īpašums, ka nopludināts vannas istabā - griestu balsinājums, sienas balsinājums, istabā- sienas tapešu līmējums, griestu balsinājums, ka kosmētiskais remonts vannas istabā veikts 2009.gadā, istabā 2004.gadā, avārijas dienestā pieteikums reģistrēts 2014.gada 5.decembrī, kā nopludināšanas iemesls norādīts dzīvokļa īpašuma Nr.15 vannas istabā bojāts sifons zem izlietnes, izdarīts secinājums, ka nopludināšana notikusi atsevišķā dzīvokļa īpašuma Nr.15 atbildības robežās.

Citi pierādījumi par noplūdes cēloni 2014. gada decembrī nav iegūti.

[3.3] Zaudējumu apmēru prasītāja pamato ar SIA "AMAXS" 2017.gada 25.maijā sastādītu tāmi par telpu remontdarbiem.

[3.4] Prasītāja lietā arī iesniegusi Jelgavas pilsētas pašvaldības policijas 2017.gada 16.oktobra atbildi prasītājai par faktiem, ka prasītāja 2014.gada 5.decembrī pulksten 18.54 bija izsaukusi policiju, ka izsaukuma vietā prasītāja paskaidrojusi par sava dzīvokļa nopludināšanu, ka nopludināšana notikusi no dzīvokļa īpašuma Nr.15, ka prasītājas dzīvoklī veikta fotografēšana, pieņemta rakstiska liecība no prasītājas.

[3.5] Lietā nav strīda par apstākļiem, ka prasītāja ierakstīta kā dzīvokļa/adrese A/, īpašniece, ka atbildētāja ir dzīvokļa /adrese B/, īpašniece, prasītājas dzīvoklis atrodas 4.stāvā, atbildētājas dzīvoklis atrodas dzīvojamās mājas 5.stāvā virs prasītājas dzīvokļa. Lietā arī noskaidrots, ka dzīvojamās mājas augšstāvā atbildētājas dzīvoklī atrodas automātiskais atgaisotājs, kas attiecas uz visiem dzīvokļu īpašniekiem.

[3.6] Atbildētāja iebildusi ēkas apsaimniekotāja - SIA „Jelgavas nekustamā īpašuma pārvalde" izdarītajam 2014.gada 19.decembra secinājumam

un prasītājas norādītajiem apstākļiem par noplūšanas cēloni, kur norādīts, ka dzīvokļa īpašumā Nr.15 vannas istabā bojāts sifons zem izlietnes, jo uzskata, ka nav noskaidrots un pierādīts ūdens noplūšanas cēlonis, ņemot vērā, ka notikuma laikā atbildētājas dzīvoklis nav apsekots, ka nav nekāda pamatojuma secinājumam par noplūdes cēloni, uzskata, ka apstākļi jāpierāda prasītājai.

Prasītāja lietā iesniegusi arī SIA "Jelgavas nekustamā īpašuma pārvalde" 2005.gada 31.maijā sastādīto aktu, no kura izriet, ka pilsētā, ūdens piegādes pārtraukuma dēļ, augšstāva dzīvoklī Nr. 15 karstā ūdens atgaisošanas procesā aizsērējās automātiskais atgaisotājs. Pēc karstā ūdens stāvvada darbības atjaunošanas, aizsērējušais automātiskais atgaisotājs sāka pilēt, kas dzīvokļa Nr. 15 īpašnieces /pers. E/ ilgas prombūtnes laikā izraisīja dzīvokļa Nr. 12 nopludināšanu.

Prasītāja lietā iesniegusi arī SIA "Jelgavas nekustamā īpašuma pārvalde" 2005.gada 31.maijā sastādīto aktu par nopludināšanu 2006.gada aprīlī.

[3.7] Tiesa uzskata, ka prasītāja nepamatoti 2005.gada maija un 2006.gada aprīļa apstākļus gan attiecībā uz atbildētājas prettiesisko rīcību, gan morālā kaitējuma atlīdzības pienākumu saista ar atbildētājas pienākumu atlīdzināt zaudējumus un morālā kaitējuma atlīdzības pienākumu šajā lietā, kas ir par 2014.gada decembra notikumiem, jo atbildētāja lietas izskatīšanas laikā par šiem gadījumiem norādījusi, kā arī no tiesai pieejamās Tiesu informatīvās sistēmas izriet, ka 2008.gada 28.maijā jau likumīgā spēkā stājies Zemgales apgabaltiesas civillietu kolēģijas 2008.gada 28.maija spriedums sakarā ar prasītājas apelācijas sūdzību par Jelgavas tiesas 2007.gada 6.septembra spriedumu civillietā Nr.C15163106, sakarā ar prasītājas prasību pret atbildētāju par zaudējumu piedziņu un morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu par 2005.gada maija un 2006.gada aprīļa prasītājas dzīvokļa applūšanas gadījumiem, kur jau zaudējumu atlīdzināšanas un morālā kaitējuma došanas atbildība un pienākums no atbildētājas izvērtēts, tātad par 2005.gada maija un 2006.gada aprīļa gadījumiem un apstākļiem jau stājies likumīgā spēkā tiesas spriedums.

No tiesas sprieduma izriet, ka tiesa vērtējusi un atzinusi, ka nav pierādīti zaudējumu atlīdzināšanas priekšnoteikumi tieši gadījumā par vannas istabas nopludināšanu prasītājai piederošajā dzīvoklī 2005.gada maijā, kur cēlonis tika atzīts, pēc karstā ūdens stāvvada darbības atjaunošanas aizsērējušā automātiskā atgaisotāja pilēšana.

[3.8] Tiesas ieskatā tikai pats apstāklis, ka ir vairāki noplūšanas gadījumi, nevar būt patstāvīgs pamats atbildētājas atbildības par zaudējumiem un morālā kaitējuma atlīdzības pienākuma noteikšanai konkrētā gadījumā, jo katrā gadījumā atsevišķi jākonstatē visi zaudējumu atlīdzināšanas priekšnoteikumi un savukārt, iestājoties zaudējumu atlīdzināšanas pienākuma gadījumam, pārbaudāms morālā kaitējuma atlīdzināšanas pienākums.

[3.9] Ievērojot atbildētājas iebildumus par ūdens noplūdes cēloni, kopsakarā ar apstākļiem, ka dzīvojamās mājas augšstāvā atbildētājas dzīvoklī atrodas gan atbildētājas atbildības robežās esošas iekārtas, gan iekārta, kas attiecas uz atgaisošanu mājas dzīvokļiem, pie apstākļiem, kad nav pierādījumu par atbildētājas dzīvokļa apsekošanu, tiesa atzīst, ka 2014.gada 19.decembra aktā apsaimniekotāja izdarītie secinājumi par nopludināšanas iemesliem nav tādi, lai būtu pietiekams pamats atzīt atbildētājas prettiesisko rīcību.

Tiesas ieskatā akts nesatur nevienu apstākli, ne faktu, uz kuru pamata izdarīts secinājums par noplūdes cēloni, arī fakts par prasītājas dzīvokļa apsekošanu nevar būt pamats secinājuma izdarīšanai par atbildētājas dzīvoklī notikušo. Ievērojot Civilprocesa likuma 93.panta pirmās daļas noteikumus, prasībā norādīto apstākļu pierādīšanas pienākums gulstas uz prasītāju, savukārt atbildētājam iestājas atspēkošanas pienākums.

[3.10] Neskatoties uz to, ka prasītājai izskaidrots pierādīšanas pienākums, kā arī, ka valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sniedzēja zvērināta advokāte tiesas sēdē izteica viedokli par papildus pierādījumu gādāšanas nepieciešamību un noformulēja konkrētu iespējamu lūgumu par ziņu un pierādījumu iegūšanu, ka tiesa vairākkārtīgi noskaidroja prasītājas viedokli par nepieciešamību iegūt jau izprasītos pierādījumus no apsaimniekotāja, prasītāja nepārprotami atteicās no papildus pierādījumu gādāšanas lietā, jo uzskatīja, ka 2014.gada 19.decembra akts ir pietiekams pierādījums noplūdes cēloņa pierādīšanai, kā arī norādīja, ka advokāts bez viņas piekrišanas nevar neko lūgt un izlemt par lietas vešanu.

[3.11]Tādējādi tiesa atzīst, ka nav nodibināti civiltiesiskās atbildības priekšnoteikumi, kas būtu par pamatu zaudējumu atlīdzības piedziņai no atbildētājas par vannas istabas un istabas nopludināšanu prasītājai piederošajā dzīvoklī 2014.gada decembrī Civillikuma 1775.,1779.panta izpratnē.

Bez tam tiesa arī ņem vērā, ka zaudējumu apmērs nav pierādīts, jo notikums ir 2014.gada decembris, remonts nopludinātajās telpās nav veikts kopš 2009., 2004.gada, bet tāme par remontdarbiem sastādīta 2017.gada 25.maijā, tādējādi nav iespējams noteikt nolietojumu un faktiskos bojājumus tieši sakarā ar notikumu, kam ir nozīme attiecībā uz nepieciešamo remontdarbu apmēra novērtēšanu.

Tā kā lietā nav pierādīta atbildētājas prettiesiskā rīcība, tad tiesa nevērtē pārējos pierādījumus attiecībā uz zaudējumu atlīdzināšanas priekšnoteikumiem, jo tie ir izrietoši no tā vai ir konstatēta prettiesiskā rīcība un iztrūkstot kaut vienam zaudējumu atlīdzināšanas priekšnoteikumam nav pamata zaudējumu atlīdzināšanai.

[3.12] Tā kā nav pierādīta atbildētājas atbildība par zaudējumiem, tad tiesa nepārbauda, kā arī nav pamata atzīt morālā kaitējuma atlīdzības pienākumu. Bez tam, prasītājas norādītie apstākļi par prasītājas veselības stāvokli un izrakstītajiem medikamentiem nepierāda, ka veselības problēmas ir izraisījušas atbildētājas rīcība. Tādējādi prasījums par morālā kaitējuma atlīdzību nav pamatots un noraidāms.

[4] *Prasītāja/pers. C/ par Zemgalesnbsp; rajona tiesas 2018.gada 27.aprīļa spriedumu iesniedza apelācijas sūdzību, pārsūdzot to pilnā apjomā un lūdzot lietu izskatīt pēc būtības, prasību par zaudējumu un morālā kaitējuma piedziņu apmierināt.*

Apelācijas sūdzība pamatota ar šādiem apstākļiem.

[4.1] Spriedumā atbilstoši Civilprocesa likuma, tajā skaitā 97.panta normām, nav novērtēti prasītājas norādītie apstākļi un pierādījumi lietā.

[4.2] 19.12.2014. aktā apsaimniekotāja izdarītie secinājumi par nopludināšanas iemesliem ir skaidri un nepārprotami un ir pilnīgi pietiekami, lai atzītu atbildētājas rīcību par prettiesisku un nepamatotu, uzsverot, ka no akta satura izriet, ka tā sastādītāja rīcībā ir bijusi pietiekama informācija tajā norādītā secinājuma par noplūdes cēloni izdarīšanai.

[4.3] 19.12.2014. akts ir pietiekams pamats secinājuma izdarīšanai par atbildētājas rīcību, tai skaitā attiecībā uz sekām, kas iestājušās viņas rīcības rezultātā no viņas īpašumā esošā dzīvokļa.

[4.4] Sūdzības iesniedzējas ieskatā ir nodibināti visi civiltiesiskās atbildības priekšnoteikumi, kas ir par pamatu zaudējumu atlīdzības piedziņai no atbildētājas par vannas istabas un istabas nopludināšanu prasītājai piederošajā dzīvoklī 2014.gada decembrī Civillikuma 1775.,1779.panta izpratne.

[4.5] Uzskata, ka tiesa, izdarot iepriekš minētos nepareizos atzinumus, atbilstoši likuma prasībām, nenovērtējot pierādījumus, neizdarot tos iepriekš uzskaitītos atzinumus, secinājumus, kurus tai vajadzēja izdarīt, ir nepareizi piemērojusi un iztulkojusi Civillikuma normas, tajā skaitā 1.,1770., 1771.,1775.,1779.pantus, Latvijas Republikas Satversmes 92.pantu, pārkāpusi Civilprocesa likuma normas, tajā skaitā 8.,9.,93.,96.,97.., 189.panta trešo daļu, 190. un 193.panta piekto daļu.

[4.6] Ņemot vērā lietas apstākļus un iepriekš minētās tiesību normas, secina, ka pirmās instances tiesas spriedums nevar tikts uzskatīts par taisnīgu, objektīvu, likumīgu un pamatotu.

[5] Par prasītājas iesniegto apelācijas sūdzību rakstveida paskaidrojumus iesniedza atbildētāja /pers. E/, norādot, ka Zemgales rajona tiesas 2018.gada 27.aprīļa sprieduma ir likumīga un pamatots.

Iepazīstoties ar prasītājas apelācijas sūdzības argumentiem, uzskata, ka tie nav pamatoti, visus norādītos apstākļus pirmās instances tiesa savā spriedumā ir pilnībā izanalizējusi un izvērtējusi atbilstoši Civillikuma, Civilprocesa likumanbsp; un citu normatīvo aktu normām, tai skaitā tiesa pilnībā izvērtējusi visus prasītājas iesniegtos rakstveida pierādījumus.

[6] Apelācijas instances tiesas sēdē prasītāja /pers. C/ prasību un apelācijas sūdzību uzturēja uz tajās norādītajiem apstākļiem un pamata.
Atbildētājas/pers. E/ pilnvarotā pārstāve /pers. D/ prasību un apelācijas sūdzību neatzina.

Motīvu daļa

[7] Civillietu tiesas kolēģija noklausījusies lietas dalībnieku paskaidrojumus, izvērtējusi apelācijas sūdzības motīvus, noklausījusies liecinieces liecību, pārbaudījusi pierādījumus un novērtējusi tos kopumā atzīst, ka apelācijas sūdzība un prasība ir pamatotas un apmierināmas daļēji.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 426.panta pirmo daļu un 430.panta trešo daļu apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajā sūdzībā, un nepārbauda pirmās instances tiesas konstatētos faktus, ja tie nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā.

[7.1] Lai gan prasītāja pirmās instances tiesas spriedumu pārsūdzējusi pilnā apmērā, Civillietu tiesas kolēģija konstatē, ka lietā nav strīda par pirmās instances tiesas spriedumā konstatētajiem faktiem, proti, ka prasītāja ir dzīvokļa /adrese A/, īpašniece, ko apliecina ieraksts Jelgavas pilsētas zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs/(lietas 25.lapa). Savukārt atbildētāja ir dzīvokļa /adrese B/īpašniece.

Atbildētāja nav apstrīdējusi, ka 2014.gada decembrī prasītājai piederošais dzīvoklis /adrese A/, tika appludināts. Appludināšanas faktu apstiprina SIA "Jelgavas nekustamā īpašuma pārvalde" 2014.gada 19.decembrī sastādīts akts, kur apsekots prasītājas atsevišķais dzīvokļa īpašums, secināts, ka nopludināts vannas istabā griestu balsinājums, sienas balsinājums, istabā - sienas tapešu līmējums, griestu balsinājums, ka kosmētiskais remonts vannas istabā veikts 2009.gadā, istabā 2004.gadā, avārijas dienestā pieteikums reģistrēts 2014.gada 5.decembrī, kā nopludināšanas iemesls norādīts dzīvokļa īpašuma Nr.15 vannas istabā bojātais sifons zem izlietnes, izdarīts secinājums, ka nopludināšana notikusi atsevišķā dzīvokļa īpašuma Nr.15 atbildības robežās (lietas lapa 10). Tāpat nav strīda par to, ka dzīvojamās mājas /adrese/, pārvaldīšanas funkcijas, tostarp mājas inženiertehnisko kumunikāciju apsekošanu, pilnvarots veikt SIA "Jelgavas nekustamā īpašuma pārvalde".

Prasītāja lietā arī iesniegusi Jelgavas pilsētas pašvaldības policijas 2017.gada 16.oktobra atbildi prasītājai par faktiem, ka prasītāja 2014.gada 5.decembrī pulksten 18.54 bija izsaukusi policiju, ka izsaukuma vietā prasītāja paskaidrojusi par sava dzīvokļa nopludināšanu, ka nopludināšana notikusi no dzīvokļa īpašuma Nr.15, ka prasītājas dzīvoklī veikta fotografēšana, pieņemta rakstiska liecība no prasītājas (lietas lapa 48).

Zaudējumu apmēru prasītāja pamato ar SIA "AMAXS" 2017.gada 25.maijā sastādītu tāmi par telpu remontdarbiem (lietas 11.,12.lapas).

[7.2] Pie šādiem apstākļiem Civillietu tiesas kolēģija konstatē, ka lietā pastāv strīds vien par to, vai atbildētāja ir vainojama zaudējumu nodarīšanā, kā arī par dzīvokļa appludināšanas rezultātā radīto zaudējumu apmēru.

Ievērojot apelācijas sūdzības saturu, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka atkārtoti ir jāizvērtē pušu strīds par to, vai prasītājas dzīvoklim nodarīto bojājumu cēlonis ir SIA "Jelgavas nekustamā īpašuma pārvalde" avārijas dienesta pieteikumānbsp; norādītais atbildētājas dzīvokļa īpašuma vannas istabā bojātais sifons zem izlietnesnbsp; un līdz ar to, vai atbildētāja ir atbildīga par zaudējumiem, vai prasītāja ir pierādījusi zaudējumu apmēru.

Atbilstoši Civillikuma 1773.pantā noteiktajam zaudējums ir tiešs, kad tas ir prettiesīgas darbības vai bezdarbības dabiskās un nepieciešamās sekas, netiešs – kad tas cēlies sagadoties sevišķiem apstākļiem vai attiecībām, nejaušs – kad tā cēlonis ir nejaušs notikums vai nepārvaramā vara.

Tiesību doktrīnā atzīts, ka tiešs zaudējums ir tāds zaudējums, kas no cēloņsakarības viedokļa dabiski un ar objektīvi pastāvošu nepieciešamību rodas prettiesiskas darbības vai bezdarbības rezultātā. Arī netiešs zaudējums ir saistīts ar prettiesisku darbību vai bezdarbību, bet nav tās nepieciešamās sekas *(sk. Latvijas Republikas Civillikuma komentāri: Ceturtā daļa. Saistību tiesības. Autoru kolektīvs prof. K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā. – Rīga: Mans īpašums, 2000, 269.lp.).*

Saskaņā ar Civillikuma 1775.pantu katrs zaudējums, kas nav nejaušs ir jāatlīdzina. Nejauša zaudējuma definīcija sniegta Civillikuma 1773.pantā – zaudējums ir nejaušs, kad tā cēlonis ir nejaušs notikums vai nepārvaramā vara. Izskatāmajā gadījumā nav pamata uzskatīt, ka appludinātā dzīvokļa bojājumi un ar to saistītie zaudējumi ir cēlušies no nejauša notikuma vai nepārvaramas varas.

Tas, kāds zaudējums katrā konkrētā gadījumā nodarīts (tiešs, netiešs vai nejaušs), ir konkrētu apstākļu vērtējums. Izskatāmajā lietā, saistībā ar prasītājas norādīto zaudējumu rašanās cēloni, Civillietu tiesas kolēģijas ieskatā pastāv strīds par netiešu zaudējumu nodarīšanu, uz kuriem attiecas Civillikuma 1779.pantā noteiktās atlīdzināšanas pienākums.

Civillikuma 1770.pants noteic, ka ar zaudējumu jāsaprot katrs mantiski novērtējams pametums. Minētās tiesību normas izpratnē ar jēdzienu „zaudējums" saprot jebkādu mantas samazinājumu, zudumu vai bojājumu, kā arī citas mantiski novērtējamas tiesību aizskāruma sekas.

Vienlaicīgi norādāms, ka saskaņā ar Civillikuma 1779.pantu katram ir pienākums atlīdzināt zaudējumus, kuri radušies viņa darbības vai bezdarbības rezultātā.

Turklāt zaudējumu atlīdzības prasības apmierināšanai nepieciešams iegūt pierādījumus, kas apstiprina noteiktu priekšnosacījumu pastāvēšanu. Senāta Civillietu departamenta 2008.gada 2.aprīļa spriedumā lietā Nr.SKC-143 norādīts, ka zaudējumu atlīdzības pienākums iestājas tad, kad vienlaicīgi pastāv trīs priekšnoteikumi jeb atlīdzības pamati: tiesību aizskārēja neattaisnojama darbība, kas attiecīgos gadījumos ietver arī novērtējumu no vainojamības viedokļa; zaudējumu esamība; cēloniskais sakars starp zaudējumiem un neatļauto darbību.

Civilprocesa likuma 93.panta pirmā daļa noteic, ka katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība. No minētās normas izriet vispārīgais pierādīšanas princips, proti, kurš izsaka apgalvojumu, tas pats arī to pierāda.

Doktrīnā un praksē atzīts, ka šajā normā ietverts svarīgs princips, kas neļauj pieteikt un uzturēt tiesā prasījumus vai iebildumus bez pienācīgas argumentācijas un bez pierādījumiem. Prasītājam nepietiek izvirzīt prasījumu, bet tas arī jāpamato. Tāpat arī atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība (*sk. Civilprocesa likuma komentāri I.daļa (1.-28.nodaļa). Otrais papildinātais izdevums. Sagatavojis autoru kolektīvs Prof. K.Torgāna zinātniskajā redakcijā. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2016, 328.lp.*, *Latvijas Republikas Augstākās tiesas 2016.gada 30.decembra spriedumu lietā SKC-328).*

[7.3] Civillietu tiesas kolēģija konstatē, ka prasītāja prasība par zaudējumu piedziņu pamatota ar apstākli, ka atbildētājai piederošā dzīvokļa īpašuma vannas istabā ir bojāts sifons zem izlietnes, izraisot ūdens noplūdi un bojājot prasītājas dzīvokļa īpašumu. Tādējādi norādot uz netiešiem zaudējumiem.

[7.4] Savukārt atbildētāja, ceļot iebildumus pret prasību, norādījusi, ka prasītāja nav pierādījusi savas prasības pamatotību, jo atbildētājai piederošais dzīvokļa īpašums nav ticis apsekots, vērš uzmanību, ka aktā norādītais par sifona bojājumu drīzāk ir apsaimniekotāja vēlēšanās novelt atbildību no sevis uz citu personu, jo atbildētāja savā dzīvoklī nav konstatējusi santehnikas bojājumus. Tāpēc uzskata, ka zaudējumus radījis nejaušs notikums, par kuru atbildētāja nav atbildīga.

[7.5] Ņemot vērā to, ka pirmās instances tiesā nebija iesniegti pierādījumi, kas pamatotu apsaimniekotāja sastādītajā aktā norādīto ūdens noplūdes cēloni, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa izdarījusi priekšlaicīgu secinājumu, kas bija balstīti drīzāk uz prasītājas uzvedību tiesā, nevis uz objektīvu lietas izskatīšanu, ka 2014.gada 19.decembra aktā apsaimniekotāja izdarītie secinājumi par nopludināšanas iemesliem nav tādi, lai būtu pietiekams pamats atzīt atbildētājas prettiesisko rīcību.

[7.6] Apelācijas instances tiesā aktā norādītā ūdens noplūdes cēloņa pamatotība apstiprināta ar liecinieces /pers. M/, kas ir pārvaldniece SIA

”Jelgavas nekustamā īpašuma pārvalde”, liecību. Lieciniece apstiprināja, ka aktu raksta, pamatojoties uz avārijas dienesta pieteikumu, avārijas dienests tajā brīdī, kad bija noplūde brauca uz izsaukumu. Liecināja, ka viņa bijusi 12.dzīvoklī, bet 15.dzīvoklī bija avārijas dienests. Liecināja, ka avārijas dienestam ir reģistrācijas žurnāls, kurā veic ierakstus, pārvaldnieka rakstīto aktu biežāk prasa priekš apdrošinātājiem. Par to, ko avārijas dienests dara izbraukumā apstiprināja, kas tas ir redzams žurnālā, pārvaldnieki atbild par kopīpašumu. Ja tas ir bojājums kopīpašumā, tad brauc un remontē, avārijas dienests lokalizē avāriju. Šajā gadījumā liecināja, ka vaina bija atsevišķajā īpašumā. Atbraucot uz nopludināto dzīvokli, tika sastādīts akts, bet ierakstu par nopludināšanas iemeslu raksta no šī speciālā avārijas dienesta žurnāla.

Apelācijas instances tiesas sēdē tika iesniegti divi elektroniskā žurnāla avārijas brigādei adresāti pieteikumi.

Lieciniece apstiprināja, ka pirmais pieteikums reģistrēts 2014.gada 5.decembrī pulksten. 17:20, izsauca dzīvoklis Nr.12, par to, ka no griestiem tek ūdens, kā arī atrodams ieraksts elektroniskajā žurnālā par to, ka ir noslēgts karstā ūdens stāvvads, ir jātiek 15.dzīvoklī, bet tur neviens neatver durvis, ir atstāts paziņojums par to, ka iedzīvotājiem ir jāsazinās ar avārijas dienestu. Tajā pašā dienā pulksten. 21:52 avārijas dienesta izsaukumu pieteica 15.dzīvoklis, dzīvoklis tika apsekots, vannas istabā bija bojāts sifons un dzīvoklī esošie iedzīvotāji teica, ka mainīs to paši, tika atjaunota ūdens padeve stāvvadā un dzīvoklī tika pateikts, lai nelieto sifonu, kamēr tas ir bojāts. Liecināja, ka no elektroniskā žurnāla pieteikuma nevar redzēt, kura tieši persona no 15.dzīvokļa izsauca avārijas dienestu.

Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka tiesai nav iesniegtas ziņas, kas dotu pamatu apšaubīt liecinieces liecības patiesumu.

Civillietu tiesas kolēģija uzskata par svarīgiem tiesas sēdē iesniegtos pierādījumus – SIA ”Jelgavas nekustamā īpašuma pārvalde” elektroniskā žurnāla pieteikumus remontu-avārijas dienestam, avārijas numurs 38487, datums 05.12.14. pulksten. 17:20 un 21:52, pasūtītāji dzīvoklis Nr. 12 un Nr. 15.

[7.7] Civillietu tiesas kolēģija pretēji atbildētājas norādītajam, tomēr atzīst, ka zaudējumi prasītājai nodarīti atbildētājas vainas dēļ. No apelācijas instances tiesas sēdē iesniegtajiem pierādījumiem, pretēji atbildētājas norādītajam, konstatējams, ka atbildētājas dzīvoklis ir apsekots par ko liecina pieteikums avārijas dienestam 05.12.14., kur sadaļā “bojājuma apraksts” norādīts- vannas istabā bojāts sifons zem izlietnes (mainīs paši).

Lietā nav strīda par to, ka SIA “Jelgavas nekustamā īpašuma pārvalde” veic dzīvojamās mājas /adrese/, pārvaldnieka funkcijas. Savukārt atbilstoši Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 6.panta otrajai daļai dzīvojamās mājas un tajā esošo komunikāciju apsekošana ir viena no mājas pārvaldnieka obligāti veicamajām darbībām. Tādējādi lieciniece kānbsp; ēku ekspluatācijas daļas nekustamā īpašuma pārvaldniecenbsp; bija tiesīga veikt prasītājai piederošā dzīvokļa apsekošanu, par ko 2014.gada 19.decembrī sastādīts akts, kur noskaidroti nopludinātā dzīvokļa bojājumi, ko tiesai nav pamata apšaubīt.

[7.8] Pie šādiem apstākļiem SIA “Jelgavas nekustamā īpašuma pārvalde” 2014.gada 19.decembra aktā par konstatētajiem bojājumiem un pieteikumiem avārijas dienestam no reģistrācijas žurnāliem 05.12.14. norādītā ūdens noplūdes cēloņa atbilstība faktiskajiem apstākļiem ir apstiprināta arī ar liecinieces liecību.

Atbildētāja apstrīd sava dzīvokļa apsekošanas faktu, norāda, ka 2014.gada 19.decembra apsekošanas akts sastādīts vairāk nekā 14 dienas pēc negadījuma, uzskatot, ka tas nepierāda faktu, ka zaudējumi prasītājai nodarīti atbildētājas vainas dēļ, tomēr ziņas, kas pamatotu šos argumentus, tiesai nav iesniegtas.

[7.9] Ievērojot norādīto Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka ar apelācijas instances tiesas sēdē pārbaudītiem pierādījumiem ir apstiprināts, ka prasītājai piederošā dzīvokļa nopludināšanas cēlonis ir bijis bojāts sifons zem izlietnes vannas istabā.

Atbilstoši Dzīvokļa īpašuma likuma 14.panta pirmajā daļā noteiktajam par zaudējumu nodarīšanu citiem dzīvokļu īpašniekiem vai citām personām dzīvokļa īpašnieks ir atbildīgs normatīvajos aktos, dzīvokļu īpašnieku kopības lēmumos vai savstarpēji noslēgtajos līgumos noteiktajā kārtībā.

Minētās normas uzliek pienākumu atbildētājam atlīdzināt prasītājai dzīvokļa appludināšanas rezultātā nodarītos zaudējumus, iesniedzot tiesai pierādījumus savu iebildumu pamatotībai, kas netika iesniegti ne pirmās instances tiesā, ne apelācijas instances tiesā. Atbildētāja nav iesniegusi tiesai pierādījumus apstāklim, ka tika appludinātas mazākas platības un nodarītais zaudējumu apmērs ir daudz mazāks, nekā ir norādīts prasības pieteikumā, kā arī nav iesniegti pierādījumi par ūdens noplūdes citu vietu, kas varētu būt par pamatu prasības noraidīšanai.

[7.10] Ņemot vērā, ka tieši atbildētāja ir atbildīga par sava dzīvokļa īpašumā esošo santehniku un to savlaicīgu remontu, Civillietu tiesas kolēģijas ieskatā, šajā gadījumā atbildētājas kā dzīvokļa īpašnieces neattaisnojamā darbība (bezdarbība) un vainojamība zaudējumu nodarīšanā izriet no Dzīvokļa īpašuma likuma 14.panta, jo nav tikusi nodrošināta dzīvokļa īpašumā ietilpstošās vannas istabas uzturēšana tādā tehniskā stāvoklī, lai nepieļautu traucējumu apakšējā stāva dzīvokļa īpašniekam ūdens noplūdes rezultātā. Savukārt bezdarbība, nenodrošinot sifona zem izlietnes pienācīgu tehnisko stāvokli, ir cēloniskā sakarā ar ūdens noplūšanu, līdz ar to, nav arī nekāda pamata uzskatīt, ka zaudējumu cēlonis būtu nejaušs notikums vai nepārvarama vara. Turklāt, šāda veida ūdens noplūdes ir konstatētas arī iepriekš.

Civillikuma 1772.pantā noteikts, ka jau cēlies zaudējums var būt vai nu cietušā tagadējās mantas samazinājums, vai arī viņa sagaidāmās peļņas atrāvums. Atbilstoši šīs normas saturam cēlušies zaudējumi var būt divu veidu – tagadējās mantas samazinājuma un sagaidāmās peļņas atrāvuma veidā. Tagadējās mantas samazinājums rodas gadījumā, kad ķermeniskai lietai tiek nodarīti bojājumi. Ķermeniskās lietas īpašnieks tā rezultātā cieš zaudējumus, jo bojājumu dēļ attiecīgā lieta ir zaudējusi savas sākotnējās īpašības. Nepieciešamo līdzekļu apmērs, lai bojātā lieta atgūtu savu iepriekšējo stāvokli, ir kritērijs, pēc kura iespējams noteikt, kādā apmērā ir noticis esošās mantas samazinājums, proti, kādā apmērā mantas īpašniekam nodarīti zaudējumi tagadējās mantas samazinājuma veidā *(sk. Senāta 2008.gada 29.oktobra spriedumu lietā Nr.SKC-332/2008)*.

Konkrētajā gadījumā zaudējumi prasītājai nodarīti, appludinot viņas īpašumā esošo dzīvokli, līdz ar to jau cēlušos zaudējumu noteikšanas kritērijs ir dzīvokļa remontam nepieciešamie līdzekļi.

Civillikuma 1779.pants paredz, ka katram ir pienākums atlīdzināt zaudējumus, ko viņš ar savu darbību vai bezdarbību nodarījis. Tādējādi zaudējumu atlīdzināšanas prasībā būtiski noskaidrot zaudējumus, kas ir tiešā cēloniskā saistībā ar vainojamās personas prettiesisko darbību vai šajā gadījumā bezdarbību, nenovēršot sifona zem izlietnes bojājumus, kas izraisīja ūdens noplūdi.

Tāpēc Civillietu tiesas kolēģija, vērtējot šo prasījumu, ņem vērā Civilprocesa likuma 97.panta pirmajā daļā noteikto, ka tiesa novērtē pierādījumus pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatoti uz tiesas sēdē vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudītiem pierādījumiem, vadoties no tiesiskās apziņas, kas balstīta uz loģikas likumiem, zinātnes atziņām un dzīvē gūtiem novērojumiem.

[7.11] Zaudējumu apmēru prasītāja pamato ar SIA “AMAXS” 2017.gada 25.maijā sastādītu tāmi par telpu remontdarbiem (lietas 11.,12.lapas), kas kopā ar tāmes sastādīšanu ir 1089,54 *euro*.

Iepazīstoties ar sastādīto tāmi, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka tajā iekļautās izmaksas ir aprēķinātas par nopludināšanas rezultātā nodarīto bojājumu novēršanu, saskaņā ar mājas apsaimniekotāja sastādīto aktu.

Civillietu tiesas kolēģija uzskata, ka nav pamata apšaubīt 2014.gada 19.decembra aktā fiksēto bojājumu atbilstību faktiskajiem apstākļiem, jo akts tika sagatavots, pamatojoties uz avārijas dienesta pieteikumu, ko sagatavo kompetentas personas, tātad personas ar attiecīgu kvalifikāciju.

Atbildētāja apstrīdot tāmē norādīto summu uzsver, ka ne aktā, ne tāmē nav norādīti nopludināšanas rezultātā bojātie apjomi kvadrātmetros, kā arī aktā nav noteikts cik nopietni ir bojājumi. Faktu, ka prasītājas dzīvoklim nepieciešams kosmētiskais remonts apliecina aktā norādītais, tas, ka iepriekšējie remonti veikti istabā tikai 2009.gadā un vannas istabā 2004.gadā, neietekmē pienākumu atlīdzināt nodarīto zaudējumu prasītājai.

Arī Zemgales rajona tiesa norādījusi, ka zaudējumu apmērs nav pierādīts, jo notikums ir 2014.gada decembris, remonts nopludinātajās telpās nav veikts kopš 2009., 2004.gada, bet tāme sastādīta par remontdarbiem 2017.gada 25.maijā, tādējādi nav iespējams noteikt nolietojumu un faktiskos bojājumus tieši sakarā ar notikumu, kam tiesas kolēģija nepiekrīt.

Dzīvokļa remonts saistās ar ievērojamiem izdevumiem, kas ir visiem zināms fakts. Tāpēc, iekams prasītājai nav atlīdzināti dzīvokļa appludināšanas nodarītie zaudējumi, nav pamata iebildumiem par remonta neveikšanu, jo atbildētāja labprātīgi nav atlīdzinājusi prasītājai zaudējumus.

Atbildētāja savus iebildumus pret prasību pamatojusi ar apstākli, ka prasītājas dzīvoklis nav bijis appludināts tādā mērā, lai pilnīgi vajadzētu veikt remontu visās telpās.

Atbildētāja nav iesniegusi tiesai pierādījumus šim savam apgalvojumam, jo kā jau tika minēts, informācija par dzīvokļa tehnisko stāvokli pēc appludināšanas atspoguļota aktā, norādot, ka appludināšanas rezultātā ir nopludināts vannas istabā griestu balsinājums, sienas balsinājums, istabā- sienu tapešu līmējums, griestu balsinājums.

[7.12] Norādāms, ka ir vispārzināms fakts, kas neprasa papildus pierādījumus, ka iepriekšējā stāvokļa atjaunošana, nav iespējama tikai bojātajā laukumā, neaizskarot pārējo telpas daļu. Līdz ar to apliešanas rezultātā nodarīto bojājumu novēršana saistīta ar visas telpas bojātās virsmas kosmētisko remontu, lai nebūtu vērojama atšķirība starp bojājuma vietu un pārējo telpas daļu.

Turklāt atbildētāja apstrīdot prasītājas veikto zaudējumu aprēķinu, nav iesniegusi tiesai ziņas, kas dotu pamatu apšaubīt aprēķinā norādīto remontdarbiem nepieciešamo materiālu apmēru un izmaksas, tāpēc tiesas kolēģija vadās no prasītājas iesniegtajām ziņām.

Tāpat norādāms, ka atbildētāja nav iesniegusi savu tāmi, kuru tiesa varētu izvērtēt un secināt, ka atjaunot iepriekšējo stāvokli salietajā dzīvoklī iespējams ar mazākiem līdzekļiem, tāpat atbildētāja prasītājas iesniegto tāmi un tajos veiktos aprēķinus faktiski likuma noteiktā kartībā nav apstrīdējusi.

[7.13] Līdz ar to Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka lietā nav iegūti pierādījumi tiem apstākļiem, kas apstiprinātu atbildētājas aizdomas par to, ka prasītājas iesniegtajā tāmē novērtēta remonta vērtība, nevis nodarīto zaudējumu vērtība.

[7.14] Novērtējot iepriekš minētos rakstveida pierādījumus, tiesa atzīst, ka dzīvokļa īpašumam /adrese A/, ir nodarīti zaudējumi Civillikuma 1779.panta izpratnē, jo prasītāja ir pierādījusi zaudējumu atlīdzības prasības apmierināšanai nepieciešamos priekšnoteikumus: atbildētāja prettiesisko rīcību un vainojamību zaudējumu nodarīšanā, kas izpaudās bezdarbībā, nenodrošinot pienācīgu tehnisko stāvokli dzīvoklī esošajām santehnikas iekārtām (vannas istabā sifons zem izlietnes).

Ar minēto bezdarbību atbildētāja kā dzīvokļa īpašniece ar pienācīgu rūpību nav izturējusies pret savu kā dzīvokļa īpašnieka pienākumu rūpēties par dzīvoklī esošo komunikāciju un iekārtu uzturēšanu atbilstošā tehniskā stāvoklī.

Līdz ar to tiesa atzīst par pierādītu arī cēlonisko sakaru starp prettiesisko bezdarbību un zaudējumiem. Tiesa nekonstatē, ka atbildētāja būtu rīkojies ļaunā nolūkā, bet ir pieļāvusi neuzmanību Civillikuma 1646.panta izpratnē, pieļaujot tās rūpības un čaklības trūkumu, kāda vispār jāievēro krietnam un rūpīgam saimniekam. Šāda neuzmanība ir atzīstama par vainas formu Civillikuma izpratnē un dod tiesības uz zaudējumu atlīdzību.

[7.15] Pamatojoties uz visu iepriekš norādīto, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka prasība par zaudējumu atlīdzības piedziņu ir pamatota un apmierināma, atzīstot pirmās instances tiesas spriedumu šajā daļā par nepamatotu, piedzenot no atbildētājas prasītājas labā zaudējumus 1089,54 *euro* apmērā.

Faktam, ka prasītājas nekustamais īpašums - dzīvoklis, iespējams, jo par to norādīja lieciniece, ir ticis nopludināts pēc strīdus perioda, lietā nav izšķirošas nozīmes un var tikt vērtēts citā civiltiesiskā strīdā, ja par to tāds pastāvēs.

[7.16] Prasītāja lūgusi piedzīt morālā kaitējuma atlīdzību 10000 *euro*.

Prasība šajā daļā pamatota ar Civillikuma 1635.pantu, kas noteic, ka katrs tiesību aizskārums, tas ir, katra pati par sevi neatļauta darbība, kuras rezultātā nodarīts kaitējums (arī morālais kaitējums), dod tiesību cietušajam prasīt apmierinājumu no aizskārēja, ciktāl viņu par šo darbību var vainot.

Ar morālo kaitējumu jāsaprot fiziskas vai garīgas ciešanas, kas izraisītas ar neatļautas darbības rezultātā nodarītu cietušā nemantisko tiesību vai nemantisko labumu aizskārumu. Atlīdzības apmēru par morālo kaitējumu nosaka tiesa pēc sava ieskata, ņemot vērā morālā kaitējuma smagumu un sekas.

Prasītāja ieskatā vadoties no loģikas un dzīves pieredzes, dzīvošana bojātā nekustamajā īpašumā rada lielas negatīvas emocijas, diskomfortu un neērtību, veselības problēmas.

Uzskata, ka šo apstākļu dēļ viņai pienākas morālā kaitējuma kompensācija, jo tieši šāda summa varēs pildīt taisnīguma, prevencijas un samierināšanas funkciju.

Morālā kaitējuma kompensācijas noteikšanas pamatā ir četri svarīgākie elementi: vainas pakāpe; fizisko un morālo ciešanu pakāpes līmenis; samērīguma un taisnīguma principu ievērošana; pušu mantiskais stāvoklis.

Lai konstatētu atbildētāja vainas pakāpi minētās normas izpratnē, prasītājam jānorāda cēloņsakarība starp atbildētājas prettiesisko darbību vai bezdarbību un nodarīto kaitējumu.

Prasībā akcentētais fakts, ka atbildētāja rīcība bijusi prettiesiska, nav vienīgais apstāklis, kas ietilpst Civillikuma 1635.panta normas tiesiskajā sastāvā un pamato morālā kaitējuma atlīdzināšanu. Morālais kaitējums ir sekas, ko rada nepamatotais tiesību aizskārums. Tiesības uz atlīdzinājumu personai ir paredzētas, lai pēc iespējas novērstu (mazinātu) šīs sekas. Līdz ar to atlīdzinājuma piedziņai nepieciešams konstatēt morālā kaitējuma esamību.

Tiesību doktrīnā atzīts, ka tiesību aizskāruma gadījumā atlīdzības pienākums iestājas, ja tiek konstatēta: 1) tiesību aizskārēja neattaisnojama darbība, kas attiecīgos gadījumos ietver arī novērtējumu no vainojamības viedokļa; 2) kaitējuma esamība; 3) cēloniskais sakars starp kaitējumu un neatļauto darbību (*sk. K.Torgāns. Saistību tiesības. I daļa. Mācību grāmata.- Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2006, 237.-238.lpp.*). Tādējādi, lai iestātos civiltiesiskā atbildība par morālo kaitējumu, ir jākonstatē iepriekš norādītie pamati (priekšnosacījumi).

[7.17] Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka dzīvokļa nopludināšanas fakts ir radījis prasītājai nepatīkamu situāciju un dzīvokļa remonts prasīs papildus laiku un enerģiju, taču minētie apstākļi nav pietiekami, lai atzītu, ka prasītājai tika radītas garīgas ciešanas un nemantisks kaitējums tādā pakāpē, lai būtu pamats to novērtēt naudas izteiksmē 10000 *euro* apmērā. Turklāt no iepriekš šajā spriedumā analizētajiem pierādījumiem izriet, ka appludinātais dzīvoklis jau pirms appludināšanas bija remonta stadijā. Savukārt nodarītais mantiskais kaitējums izvērtēts un atlīdzināms, nosakot zaudējumu apmēru.

Ne katrs tiesību aizskārums rada morālo kaitējumu, tāpat kā ne katra prettiesiska rīcība rada zaudējumus. Neatļauta darbība var radīt zaudējumus, vai arī zaudējumus un morālo kaitējumu, vai neradīt ne vienu, ne otru. Nav pareizi pierādīt tiesību aizskārumu un tūliņ nosaukt naudas summu, kas būtu piespriežama. Atbildība vispār ir noteikta par tādu neatļautu darbību, kas izraisījusi negatīvas sekas. Šīs sekas sauc par kaitējumu, kas var izpausties zaudējumos vai/un morālā kaitējumā. Kaitējuma esamība ir jānošķir no prettiesiskās rīcības konstatēšanas. Zaudējumu radīšana nenozīmē, ka ir radīts arī morālais kaitējums.

Tiesību pārkāpuma konstatēšana nav pietiekama atbildībai, tiesai ir uzdevums konstatēt tādu neatļautu darbību, ar ko aizskartas cietušās personas mantiskās vai nemantiskās tiesības vai intereses, un ir būtiski nošķirt, vai aizskartas mantiskās vai nemantiskās tiesības. Morālais kaitējums ir aizskāruma negatīvās sekas. Līdz ar to vispirms ir jākonstatē morālā kaitējuma esamība un tikai pēc tam jāskaidro un jāvērtē atlīdzinājuma apmērs (sk. *Latvijas Republikas Augstākā tiesa „Morālā kaitējuma atlīdzināšana civillietās", Tiesu prakses apkopojums, 2014.gads* *http://www.at.gov.lv/lv/judikatura/tiesu-prakses-apkopojumi/civiltiesibas*).

[7.18] Pie šādiem apstākļiem, Civillietu tiesas kolēģija secina, ka prasītāja atbilstoši Civilprocesa likuma 93.panta pirmajai daļai prasību daļā par morālā kaitējuma piedziņu nav pierādījusi, kas ir pamats prasības daļā par morālā kaitējuma piedziņu noraidīšanai. Lietā nav konstatēts, ka prasītājai minētā situācija ietekmētu viņas veselību, nav konstatētas negatīvās sekas, kas būtu par pamatu kaitējumu piedziņai.

[7.19] Civilprocesa likuma 195.pants nosaka, ka taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, tiesa tā rezolutīvajā daļā norāda prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt procentus, norādot to apmēru. Atbilstoši Civillikuma 1765.panta noteikumiem likumiskie procenti nosakāmi seši procenti no simta gadā un procenti aprēķināmi tikai no paša kapitāla. Tādējādi prasītājam nosakāmas tiesības līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt sešus procentus no simta gadā no nesamaksātās zaudējumu atlīdzības summas 1089,54 *euro*. Ievērojot Civillikuma 1763.panta 1.punktā noteikto, procentu pieaugums apstājas, kad vēl nesamaksāto procentu daudzums sasniedzis kapitāla lielumu.

[7.20] Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka apelācijas sūdzībā norādītie iebildumi ir guvuši daļēju apstiprinājumu apelācijas instances tiesā, līdz ar to apelācijas sūdzība un prasība ir atzīstama par daļēji pamatotu un apmierināmu.

[7.21] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu, pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Savukārt atbilstoši Civilprocesa likuma 42.panta pirmajai daļai, tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai.

Ievērojot, to, ka prasītāja no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos bijusi atbrīvota, tiesas izdevumi piespriežami no atbildētājas valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai. Prasība par zaudējumu piedziņu apmierināta pilnā apmērā 1089,54 *euro* apmērā, par morālās kompensācijas piedziņu noraidīta pilnīgi, tādējādi par labu valstij no atbildētājas piedzenama valsts nodeva saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas pirmā punktanbsp; "a'' apakšpunktu 163, 43 *euro* .

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punktu no atbildētājas valsts ienākumos piespriežami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi, kas pirmās instances unnbsp; apelācijas instancē sastāda 2,30 *euro.*

Ievērojot Civilprocesa likuma 204.[1] panta noteikumus atbildētājam nosakāms 10 dienu termiņš sprieduma daļā par naudas summu piedziņu labprātīgai izpildei no tā spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1], 440., 432.-434.pantu, Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda

/pers. C/ prasību pret /pers. E/ par zaudējumu un morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu apmierināt daļēji.

Piedzīt no /pers. E/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. C/, personas kods /personas kods/, zaudējumu atlīdzību 1089,54 *euro*.

Noteikt /pers. C/tiesības līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt no /pers. E/ likumiskos procentus – 6% gadā, no nesamaksātās zaudējumu atlīdzības summas 1089,54 *euro*, ievērojot, ka procentu pieaugums apstājas, kad vēl nesamaksāto procentu daudzums sasniedzis kapitāla lielumu.

Noraidīt prasību daļā par morālā kaitējuma atlīdzības 10000 *euro* piedziņu.

Piedzīt no /pers. E/, personas kods /personas kods/, valsts labā valsts nodevu 163,43 *euro*.

Piedzīt no /pers. E/, personas kods /personas kods/, valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 2,30 *euro*.

Ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksa veicama: Saņēmējs: Tiesu administrācija, NMR:90001672316; saņēmēja banka: Valsts kase, konta Nr.LV51 TREL 2190 4580 1900 0; maksājuma mērķis: ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi lietā Nr.C15204017.

Noteikt termiņu labprātīgai sprieduma izpildei 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt 30 dienu laikā Latvijas Republikas Senāta Civillietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Zemgales apgabaltiesā, Jelgavā.

Spriedums pieejams tiesas kancelejā 2019.gada 10.jūlijā.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs A.Sniedzītis
Tiesneses A.Misiuna
D.Baltā